

Enskild motion

Motion till riksdagen 2015/16:3033

av Staffan Danielsson (C)

Översyn av lönebidraget

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över lönebidragen för funktionshindrade och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Ingrid Burman, ordförande i Handikappförbunden, och Bengt Olsson, ordförande i Lika Unika, skrev en mycket tänkvärd artikel i våras som jag först återger i nedkortat skick: ”Var femte person i Sverige har en funktionsnedsättning som påverkar den dagliga livsföringen. Många har bra utbildning och helt vanliga jobb inom alla delar av arbetslivet.”

Tyvärr möter många i de grupperna svårigheter att få arbete.

Över en halv miljon personer i arbetsför ålder har en begränsning i sin arbetsförmåga på grund av sin funktionsnedsättning. Sysselsättningsgraden bland dessa är fortsatt låg och en direkt orsak till låga försörjningsnivåer, högre risk för ohälsa och ojämlika levnadsvillkor. För samhället finns mycket att vinna på att ta tillvara allas arbetsförmåga, även bland dem som inte kan konkurrera på lika villkor.

För att underlätta deras deltagande i arbetslivet finns lönebidrag. Lönebidraget betalas ut till arbetsgivaren och ska utgöra en kompensation för den nedsatta arbetsförmågan som bedöms individuellt. Lönebidragstaket har legat fryst på 16 700 kronor i månaden sedan 2007. Det är alltså det maximala belopp en arbetsgivare får, även när arbetstagarens lön är högre och sociala avgifter och andra lönebikostnader tillkommer.

De lägsta avtalsenliga lönerna i Sverige har passerat lönebidragets storlek. Exempelvis har Hotell och restaurang en lägstalön på 19 754 för nyanställda utan yrkesvana. Handels lägstalön ligger i dag på 18 960 för 18-åringar utan branschvana.

Den så kallade Funka-utredningen konstaterade 2012 att 93 procent av de arbetsgivare som mottar lönebidrag inte får full kompensation utifrån tanken med bidraget. Utredningen konstaterade att lönebidragets tak ligger så lågt i förhållande till löneläget att de grundläggande villkoren för lönesubventionen inte längre kan uppfyllas. Om nivån inte höjs riskerar lönebidraget att förlora sitt syfte att personer med funktionsnedsättning ska få anställning på den reguljära arbetsmarknaden.

Från arbetsgivarhåll pekas den låga subventionsgraden ut som ett hinder för anställning. I Funka-utredningen angav majoriteten av Företagarnas företagarpånel – bestående av 3 680 små och medelstora företag – att den låga subventionsgraden utgjorde det viktigaste hindret. I Svenskt Näringslivs intervjuundersökning svarade 19 av 25 företag detsamma. Även i SKL:s enkät från 2011 svarade närmare hälften av kommuner och landsting att ett höjt lönebidrag är den viktigaste åtgärden för att fler personer med funktionsnedsättning ska få jobb.

Arbetsförmedlingen har återkommande föreslagit en höjd bidragsnivå i sina årliga budgetäskanden till regeringen. Funka-utredningen föreslog en höjning till 19 800 kronor i månaden från år 2012 och att nivån indexregleras så att stödet behåller sin funktion. En majoritet av remissinstanserna var positiva till förslaget och flera, däribland LO och TCO, menade att den föreslagna höjningen var för låg. De menade att lönesubventionen måste utgöra en faktisk kompensation för arbetsgivare och då inte bara för jobb inom de lägsta lönenivåerna”.

Staten har en rad instrument för att förbättra möjligheterna för dem som står utanför arbetsmarknaden att komma in på den, t ex lönebidrag för funktionshindrade, instegsjobb för nyanlända med 80 % bidrag upp till 800 kr per dag, och nystartsjobb för långtidsarbetslösa med nedsättning av arbetsgivaravgiften.

Särskilt angeläget är det nu att höja lönebidragen för dem med funktionshinder, eftersom nivån på deras lönebidrag nu ofta ligger i samma härad som andra grupper som ska beredas möjlighet till anställningsbarhet. Lönebidragen har legat stilla sedan 2007 och borde höjas.

Allvaret i situationen visar sig t ex i att antalet personer med funktionsnedsättning som är inskrivna hos Arbetsförmedlingen har fördubblats sedan 2008, vilket lär vara den snabbaste ökningen någonsin.

Därför bör regeringen se över lönebidragen för de med funktionshinder, så att de fungerar som avsett så att alltfler kan komma i arbete.

Staffan Danielsson (C)